

Lofzang op het kind

Als ik vertel dat ik het over jonge generaties ga hebben vandaag, zijn de reacties niet van de lucht. Er gebeurt zoveel, zegt men. Er zijn als altijd de goede dingen, maar ook de zorgen. Van ouders over eigen kinderen – kijken we elkaar straks überhaupt nog aan als we communiceren of is er altijd een I-Phone en lopen er minstens twee gesprekken tegelijkertijd? Hoe doen ze het op school? Wat is er met onze jongens? Maar er is ook de grotere onrust over minstens drie gebeurtenissen de laatste tijd: toenemend vandalisme zoals in Haren – het uit de hand gelopen ‘Project X’. Agressie, steeds ernstiger en meer, langs de voetbalvelden. Wapengebruik dat in Amerika niet voor de hoeveelste keer ontspoorde, met de dood van zo jonge kinderen tot gevolg. En overall discussies over wat er toch aan de hand is in onze maatschappij, op de scholen. Of het de crisis is die onze jeugd haar zelfvertrouwen afneemt of ook ouders zelf die – autochtoon of allochtoon - ongemerkt hun bezorgdheid doorgeven en vertrouwen verliezen, waarbij de spanning vanzelf oploopt en onderlinge solidariteit teloor gaat. Terwijl er ook zoveel positief elan is dat van jongeren uitgaat. De DJ’s van FM3 die zich inzetten voor het leven van jonge kinderen ver weg, en al die andere zo creatieve, aardige, muzikale, ondernemende en sportieve jonge mensen die je versteld doen staan door hun alerte optreden, open geest en vertrouwensvolle kijk op de toekomst. Lang niet zo bezorgd als hun ouders en leraren, gelukkig. En laten we het daarom – hoe nijpend de vragen ook zijn en om bezinning en handelingsbekwaamheid vragen, natuurlijk - vooral ook niet té groot maken, onze zorg om de jeugd. En nog eens terugdenken aan bijvoorbeeld de joodse pedagoge Lea Dasberg die vanuit de rolstoel, met een lastige bochel en een getekend leven bleef waarschuwen vooral niet te denken, dat het nog nooit zo erg is geweest als nu. Omdat elke tijd haar eigen zorgen en oorlogen kent, eigen ziektes en armoe, egoïsme en wangedrag. Dat het altijd zo geweest is. Kijk naar de wereldoorlogen, de grote revoluties en de pest in de middeleeuwen. En in elke tijd moet opnieuw de vraag gesteld worden, waaraan we kunnen groeien en hoe een nieuw evenwicht te zoeken. Hoe we al die vragen te lijf kunnen gaan. Maar vooral misschien elkaar vertrouwen blijven schenken en niet te vergeten van elkaar vertrouwen ontvangen. Want vergeet niet hoe fnuikend bezorgdheid kan zijn en veel vertrouwen wegnemen.

Voor zo daags voor Kerstmis lijkt het of in alle afhankelijkheid en kwetsbaarheid een gevoel van verbondenheid en gezamenlijkheid opleven kan. Alsof die plotseling een bepaalde urgentie krijgen in het licht van dit feest waarvan de betekenis lang niet voor ieder hetzelfde is – maar toch! Een feest dat de klank heeft van iets voor alle mensen, van hoop. Alsof in ieder kind en iedere generatie kansen nog liggen. We vieren het straks. Laten we daarom dus niet blijven steken in zorg en vrees, maar beseffen hoe groot ons verlangen is niet alleen hier maar overall in onze wereld naar - bij alles wat we vrezen, het thema van deze adventsdiensten - één die roept: vrees niet, houd moed!

Over de belofte van jonge generaties klinkt bij Lucas het lied van Zacharias. Het is dit Benedictus - dit ‘gezegend’, dat in de kloosters, waar het Magnificat van Maria een plaats kreeg in de vespers, een morgengebed geworden is. De lofzang om wat hem in zijn ouderdom nog toevalt, die de oude Zacharias uitzingt als hij bekomen is van zijn sprakeloosheid, klinkt elke morgen op vele plaatsen in de wereld. Als niemand nog weet hoe de nieuwe dag uitpakken zal, zingt het al uit vele koorbanken over bevrijding die opgericht ís, over het verbond van god en mensen, gezworen aan Abraham en Sara en uit de mond van al die profeten: dat wij rechtvaardig zouden wandelen, al onze dagen, dat er vergeving bestaat

voor wat we misdeden, dat we onze voeten zullen richten op de weg van de vrede. Al die woorden die in de verhalen keer op keer klonken, voor Zacharias zijn ze nu. Alsof in dit ene moment recht wordt gedaan, alsof postuum nog goed gemaakt wordt waar al die geslachten voor hebben geleefd. In ieder kind kan het nog. .. Alsof niet wij de Eeuwige maar omgekeerd de Eeuwige ons zocht, en zo plotseling als de dageraad, hier en nu tegenwoordig is. Vandaag. Wat een ongedacht vertrouwen zingt Zacharias hier uit. Over zijn ouderdom hoeven we het na vorige week niet meer te hebben. Vandaag kunnen we alleen verbaasd staan over dit loflied dat hier gezongen wordt: tegen de keer in, in een wereld onder vreemde overheersing, waar geen welvaart of vrede is, is er dit lied. Niet uit over geluk of succes uit, maar over zoiets kleins als een pasgeboren kind, waar niemand nog iets van weet. Niet van wat het worden zal, noch van de wereld die het wacht. Johannes heet het: God is genadig. Zacharias zingt alsof hij ineens iets heel helder weet, namelijk: *dat je 't nooit kunt weten*. Dat ieder kind iets in zich heeft waardoor de wereld veranderen kan en de mogelijkheid van het helemaal nieuwe opnieuw gegeven is, waarin de Levende ieder ogenblik zich uitstorten kan. Daarom is zo'n actie van DJ's tegen de babysterfte misschien toch wel heel erg mooi. Je moet het maar bedenken. Al die kleine levens vol nieuwe mogelijkheden, waarin god in mensen mens wordt. Daar wil ik aan denken als mijn eigen kinderen tegendraads zijn. Dat het hun behoud kan zijn en misschien wel het mijne als zij groeien kunnen in vrijheid en geestkracht en eigenwijsheid en zichzelf kunnen vinden. Zoals de dichter het zegt dat het in ieder kind opnieuw kan beginnen, of Jean Jacques Suurmond deze week schrijft, dat in ieder kind iets helemaal nieuws geboren worden kan, altijd iets verborgens aanwezig is, dat we nog niet kennen en niet kunnen weten: de meest basale definitie van God die in de geschiedenis zich uitstort, in telkens nieuw leven en weer nieuw leven. Zoals het verhaal van Jezus geboorte alleen al door het door te vertellen steeds nog de wereld vernieuwt. Ze hebben gelijk. Laten we niet doemdenken over het einde van de wereld. God openbaart zich niet in apocalyptische verschijnselen. Hoeveel er mag zijn waarvan je mag hopen dat het voorbij gaat. Maar ons bestaan kan zich volgens de bijbel ook van generatie op generatie vernieuwen en doet dat ook. Tegen het onheil in, altijd weer.

En al die vragen dan ten aanzien van onze jeugd? Of ze wel genoeg toegerust zullen zijn voor de wereld die komt? Jongeren die zelf worstelen met hun vragen?

Ik mag hopen dat wij iets van het vertrouwen van Zacharias in ons hebben en met de ogen waarmee we naar een pasgeboren kind kijken ook onszelf kunnen zien en onze kinderen, de wereld waarin we leven. En dat de jongere generaties ook zelf iets zullen mogen begrijpen van de vrijheid waarin ze staan, hoop ik ook. Altijd behept met omstandigheden, maar ook altijd het nieuwe in zich dragend waardoor de wereld weer anders worden kan.

In een zorgelijke wereld van vreemde overheersing, een verwoeste tempel en een Jeruzalem dat ook niet meer is wat het geweest is, zingt Zacharias zijn loflied uit over het kind. 'Gezegend' zingt hij. Stel je voor, over iets dat helemaal nog worden moet en blijken. Een lied van hoop dat op niets dan alleen vertrouwen is gestoeld en een groot geloof in wat komen kan. Op wat we nog niet kennen, de reikwijdte van alles wat we vrezen en waarop we hopen misschien nog wel voorbij.

Juut Meijer

Lezing: Lucas 1, 67-80